

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА КП «МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ДРУКАРНЯ»

WAYS TO IMPROVE ACCOUNTING AND ANALYSIS OF THE FINANCIAL RESULTS OF MYKOLAIV REGIONAL PRINTING HOUSE

УДК 631.162

Гарькава В.Ф.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки
та інформаційної безпеки
Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика
Михайлова І.М.
студентка
Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика

У статті розглянуто шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів на підприємстві КП «Миколаївська обласна друкарня». Основним механізмом загрози від банкрутства підприємства є своєчасний облік та аналіз фінансових результатів. Розуміння складності системи розподілу прибутку є важливим фактором під час прийняття рішень щодо підвищення вартості підприємства, реінвестування прибутку та використання його як ресурсу для фінансування інвестиційних проектів, стимулювання працівників підприємства.

Ключові слова: шляхи, вдосконалення, бухгалтерський облік, аналіз, фінансовий результат, прибуток, ринкова вартість.

В статье рассмотрены пути совершенствования бухгалтерского учета и анализа финансовых результатов на предприятии КП «Николаевская областная типография». Основным механизмом угрозы банкротства предприятия является своевременный учет и анализ финансовых результатов. Понимание сложности системы распре-

ления прибыли является важным фактором при принятии решений по повышению стоимости предприятия, реинвестированию прибыли и использованию его как ресурса для финансирования инвестиционных проектов, стимулирования работников предприятия.

Ключевые слова: пути, совершенствование, бухгалтерский учет, анализ, финансовый результат, прибыль, рыночная стоимость.

The article considers ways to improve the accounting quality and analysis of the financial results of Mykolaiv Regional Printing House. The main mechanism of the threat of bankruptcy of an enterprise is timely accounting and analysis of financial results. Understanding the complexity of the profit distribution system is an important factor in making decisions about increasing the value of an enterprise, reinvesting profits, and using it as a resource for financing investment projects, stimulating employees of the enterprise.

Key words: ways, perfection, accounting, analysis, financial result, profit, market value.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки прибуток є головною метою підприємницької діяльності; базою економічного розвитку держави; критерієм ефективності фінансово-господарської відповідальності; основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів, які забезпечують розвиток підприємства; головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства; важливим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства; основним захисним механізмом від загрози банкрутства підприємства. Тому основним механізмом загрози від банкрутства підприємства є своєчасний облік та аналіз фінансових результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У статті проаналізовано праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як М.М. Александрова, Г.Г. Кірейцев, С.О. Маслова, М.В. Афанасьєв, А.Б. Гончаров, В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, М.М. Матюха, В.М. Базась, О.М. Лисюк, Т.П. Михайлова, Ю.Д. Чаукіс.

Постановка завдання. Метою статті є вдосконалення бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів на КП «Миколаївська обласна друкарня».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Розподіл прибутку має вплив на процеси у фінансово-господарській діяльності КП «Миколаївська обласна друкарня»

Розподіл прибутку звітного періоду за аналогією впливає на формування та розподіл прибутку в майбутньому періоді. В сукупності правила та способи розподілу прибутку становлять систему, а оскільки процес розподілу в окремому періоді має вплив на розподіл в майбутньому, тобто існує потенціал саморозвитку, то ця система є складною.

Розуміння складності системи розподілу прибутку є важливим фактором під час прийняття рішень щодо підвищення вартості підприємства, реінвестування прибутку та використання його як ресурсу для фінансування інвестиційних проектів, стимулювання працівників підприємства. Тому в системі бухгалтерського обліку КП «Миколаївська обласна друкарня» необхідно звернути увагу на розподіл прибутку підприємства.

В сучасних умовах право ідентифікувати систему розподілу прибутку належить адміністрації підприємства КП «Миколаївська обласна друкарня», яка визначає принципи корпоративного управління. Об'єктивно корпоративне управління є безперервним процесом узгодження інтересів та подолання суперечностей, що виникають. Ці процеси мають бути чітко регламентовані. Проте сьогодні чіткої регламентації щодо розподілу прибутку немає, що призводить до неврахування інтересів всіх суб'єктів системи розподілу прибутку.

У зарубіжних країнах формат Звіту про прибутки та збитки не встановлений на законодавчому рівні, що передбачає його варіативність та гнучкість під час прийняття рішень. Водночас на практиці використовуються дві форми звітності, а саме багато- та одноступенева.

В Україні більшість підприємств заповнює багатоступеневий формат Звіту про фінансові результати, в якому витрати згруповані за функціями. Малі підприємства складають одноступеневий формат вказаного Звіту за характером витрат. Зауважимо, що законодавчо встановлена форма звітності серед науковців викликає як критику, так і підтримку. На нашу думку, інформативність звітності про прибутки та збитки не зменшується за уніфікації її форми, однак перегляду потребує саме склад статей звітності.

Загалом звітність про фінансові результати підприємств України відповідає Четвертій Директиві ЄС. Окремі відмінності пов'язані з більшою деталізацією статей звітності, що не суперечить Директиві.

Розділ I Звіту про фінансові результати передбачає послідовне визначення прибутку (збитку) за видами діяльності шляхом порівняння доходів і витрат. Тому, на нашу думку, порушується логіка визначення фінансового результату, оскільки інформація про результати фінансової та інвестиційної діяльності є неповністю розкритою. Погоджуємося з тим, що фінансова та інвестиційна діяльність здійснюється невеликою частиною підприємств, зокрема державних, надзвичайні доходи й витрати становлять також несуттєву питому вагу в загальній величині фінансових результатів. Враховуючи релевантний підхід до управління фінансовими результатами КП «Миколаївська обласна друкарня», вважаємо доцільним запропонувати порядок визначення фінансового результату в поліграфічній діяльності від реалізації та впливу інших об'єктивних факторів.

З огляду на це у Звіті про фінансові результати доцільно наводити інформацію про фінансові результати від реалізації, зміни цін, володіння активами та впливу інших факторів. Це забезпечить послідовне визначення фінансового результату, який залежить та не залежить від здійснених підприємством операцій щодо реалізації. Крім того, фінансовий результат звітного періоду доцільно відкоригувати з урахуванням помилок минулих періодів, оскільки вони привели до випадкової зміни розміру фінансових результатів.

Запропонована методика визначення чистого прибутку повинна знайти відображення в розділі I «Фінансові результати» Звіту, тоді як другий та третій розділи змінювати недоцільно. Отже, розрахунок фінансових результатів з урахуванням релевантного підходу, на нашу думку, підвищить

інформативність звітності, а отже, її використання з метою управління КП «Миколаївська обласна друкарня».

Одним з основних напрямів поліпшення використання капіталу підприємства є перш за все забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел, а саме чистого прибутку й амортизаційних відрахувань.

Збільшення чистого прибутку є можливим за рахунок підвищення ефективності використання власного капіталу, а саме збільшення оборотності та підвищення рентабельності власного капіталу.

Збільшення обсягів фінансування за рахунок амортизаційних відрахувань є можливим шляхом застосування прискореної амортизації основних засобів.

Залучення капіталу за рахунок зовнішніх джерел (випуск акцій для залучення власного капіталу, випуск облігацій або залучення довгострокового банківського кредиту) повинен проводитися з урахуванням вартості залученого капіталу. Особливо актуальним цей процес є сьогодні, коли інтерес західних інвесторів до нашої країни зростає, а купівля українських акцій розглядається як позитивна та перспективна.

Успішна реалізація розробленої політики формування власних фінансових ресурсів пов'язана з вирішенням таких основних завдань:

- проведення об'єктивного оцінювання вартості окремих елементів власного капіталу;
- забезпечення максимізації формування прибутку підприємства з урахуванням припустимого рівня фінансового ризику;
- формування ефективної політики розподілу прибутку (дивідендної політики) підприємства;
- формування й ефективне здійснення політики додаткової емісії акцій або залучення додаткового пайового капіталу.

Для поповнення власного капіталу треба перш за все оцінити вартість його залучення з різних джерел. До того, як звертатись до зовнішніх джерел формування власного капіталу, повинні бути реалізовані можливості його формування за рахунок внутрішніх джерел, а основними внутрішніми джерелами є прибуток та амортизаційні відрахування. Треба розробити гнучку систему знижок та кредитування для оптових покупців, вивчити ефективність організації та проведення сезонних розпродаж зі знижками в ціні.

Ці всі заходи будуть закладом підвищення виручки, а також прибутку на необхідну величину, що дасть змогу підвищити рентабельність капіталу. Але якщо сума власного капіталу з внутрішніх джерел є недостатньою, то треба звертатись до зовнішніх джерел залучення. Це вимагає розробки емісійної політики підприємства.

Основною метою цієї політики є залучення на фондовому ринку необхідного обсягу власних фінансових коштів в мінімально можливі строки. Процес управління вартістю залученого капіталу за рахунок зовнішніх джерел характеризується високим рівнем складності та потребує відповідної кваліфікації виконавців. Поряд з власним капіталом підприємство певну частину своїх фінансових ресурсів формує за рахунок позикового капіталу.

За питомою вагою у складі залучених джерел фінансування значне місце посідають банківські кредити та кредиторська заборгованість, зокрема комерційний та товарний кредити. Необхідність кредиту як джерела поповнення фінансових ресурсів підприємства визначається характером кругообігу основних та оборотних активів. Але як джерело фінансування позиковий капітал теж має свої особливості.

1) Відносна простота формування базових показників оцінювання вартості. Це вартість обслуговування боргу у формі процентів за кредит.

2) Виплати з обслуговування боргу відносяться до собівартості, що зменшує розмір оподатковуваної бази підприємства, тобто розмір вартості позикового капіталу зменшується на ставку податку на прибуток.

3) Вартість залучення позикового капіталу має високий ступінь зв'язку з рівнем кредитоздатності підприємства, оціненого кредитором. Чим вище кредитоздатність підприємства за оцінкою кредитора, тим нижче вартість залученого позикового капіталу.

4) Залучення позикового капіталу пов'язане зі зворотним грошовим потоком з обслуговування боргу та погашення зобов'язань за основною сумою боргу.

Щодо позикового капіталу, то у підприємства за наявної структури коштів і низької рентабельності активів порівняно з процентними ставками за кредит є дуже незначні можливості щодо його залучення. Треба перш за все вирішувати збутові проблеми та підвищувати кредитоздатність підприємства.

Оптимізація фінансової структури капіталу є одним з найбільш важливих та складних завдань фінансового менеджменту. Оптимальна структура капіталу – це таке співвідношення його власних і залучених джерел, за якого забезпечується оптимальне співвідношення між рівнем рентабельності власного капіталу та рівнем фінансової стійкості, тобто максимізація ринкової вартості підприємства.

Щодо управління дебіторською заборгованістю, то найбільш ефективними будуть такі шляхи:

– визначення термінів прострочених залишків на рахунках дебіторів, порівняння цих термінів із середніми показниками в галузі, показниками конкурентів та даними минулих років;

– періодичний перегляд граничної суми кредиту з огляду на реальний фінансовий стан клієнтів;

– вимога застави на суму, яка не менше, ніж сума на рахунок дебітора, якщо виникають проблеми з одержанням грошей;

– використання арбітражних судів для стягнення боргів за наявності порук чи гарантій;

– продаж рахунків дебіторів факторинговій компанії чи банку, що надає факторингові послуги, якщо це вигідно;

– негайне виставлення рахунка покупця під час продажу великої товарної партії;

– використання циклічної виписки рахунків для підтримання одноманітності операцій;

– відправлення поштою рахунків покупцям за декілька днів до настання терміну платежу;

– пропозиція відстрочки у виплаті грошей для стимулювання попиту;

– страхування кредитів для захисту від значних збитків за безнадійними боргами.

На думку авторів, класифікація фінансових результатів перш за все необхідна для прийняття відповідних рішень користувачами, тому повинна відображати продуктивний аспект, з одного боку, та правовий аспект, з іншого боку, в розрізі певних ознак. Ознаки ж класифікації фінансових результатів повинні враховувати організаційну структуру та особливості виробництва, тобто відображати не тільки теоретичні аспекти формування та розподілу, але й практичні. Крім того, ефективно застосування класифікації фінансових результатів в межах певної інформаційної моделі має забезпечити контроль відхилень на всіх етапах облікового циклу підприємства.

Таким чином, фінансові результати підприємства КП «Миколаївська обласна друкарня», на наш погляд, доцільно класифікувати за такими ознаками:

– вид діяльності, що забезпечить інформаційну модель даними про фінансові результати від усіх видів діяльності підприємства;

– джерело формування, що дасть можливість деталізувати фінансові результати за окремими видами здійснених операцій в межах видів діяльності;

– рівень (підрозділ) формування, що забезпечить оперативність управління та дієвість контролю за результатами діяльності центрів відповідальності;

– період формування, що дасть можливість розмежувати фінансові результати за звітними періодами;

– методика розрахунку, що забезпечить можливість визначення результату за даними не тільки фінансового, але й управлінського обліку;

– відповідність плану, що створить можливість регулювання розміру фінансових результатів залежно від мети управління;

– база оцінювання, яка дасть можливість визначати результат не тільки фінансового, але й податкового обліку;

– особливості оподаткування, що забезпечить можливості маневрування фінансовим результатом;

– спосіб використання, який дасть можливість визначити фінансовий результат власника та підприємства.

Фінансові результати КП «Миколаївська обласна друкарня» формуються під впливом трьох груп факторів:

- 1) фактори мікроекономічного характеру;
- 2) фактори макроекономічного характеру;
- 3) специфічні фінансові фактори.

До першої групи відносяться споживчий попит на продукцію та послуги, які реалізовує КП «Миколаївська обласна друкарня», та товарна пропозиція; рівень цін на товари; конкурентне середовище підприємства; ринкова частка підприємства та його конкурентоспроможність.

До другої групи відносяться податкова політика; оплата праці; регулювання доходів та цін; кредитно-грошова політика; кон'юнктура ринків ресурсів та капіталів.

До третьої групи відносяться фактори часу, інфляція, ризики. Методика аналізу фінансових результатів формується під впливом вищезазначених факторів.

Методи розрахунку показників балансової ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності в методиках слід викласти більш спрощено. Це дасть змогу в подальшому розробити спеціалізовану програму для використання комп'ютерної техніки в аналізі фінансового стану.

Розробка програмного забезпечення аналізу дасть змогу керівництву підприємства проводити щомісячно вказаний аналіз та використовувати його результати для розроблення обґрунтованих фінансових перспектив.

Доцільно об'єднати всі показники аналізу фінансових результатів поліграфічних підприємств у групи.

- 1) показники майнового стану;
- 2) показники ділової активності;
- 3) показники фінансової стійкості;
- 4) рентабельність продукції;
- 5) коефіцієнт загальної ліквідності.

Залежно від того, за які фінансові результати відповідають менеджери центру, розрізняють центри доходів, прибутку, затрат та інвестицій. Взаємозв'язок оплати праці працівників з відповідним запланованим для центру показником (виручка, прибуток, затрати) підвищує зацікавленість в результатах діяльності та сприяє поліпшенню фінансових результатів підприємства загалом.

Під час здійснення аналізу фінансової діяльності підприємств поліграфічної галузі необхідно на основі аналізу особливостей функціонування всієї галузі враховувати особливості їхньої фінансової діяльності.

Використання як традиційних показників рівня прибутковості КП «Миколаївська обласна друкарня», так і визначальних показників зовнішньої та внутрішньої діяльності поліграфічних підприємств виступатиме забезпечувальною складовою формування системи управління фінансовими ресурсами як невід'ємної частини загальної стратегії КП «Миколаївська обласна друкарня».

Слід зазначити, що при цьому доцільно використовувати автоматизовану обробку даних для аналізу фінансових результатів КП «Миколаївська обласна друкарня».

Вирішення цих завдань може бути реалізоване лише за наявності достатньої економічної інформації.

Окрім автоматизації бухгалтерського обліку, велике значення має оперативна інформація з аналізу. Доцільними можуть стати спеціалізовані програми, які на основі даних, що перебувають у системі бухгалтерського обліку, допоможуть виконати аналіз фінансового стану підприємства, дадуть результати в зручній та наочній формі.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження теоретико-методичних і практичних аспектів аналізу результатів фінансової діяльності дає змогу констатувати, що необхідно вжити невідкладних заходів щодо вдосконалення аналізу використання фінансових ресурсів як важливої забезпечувальної складової ресурсного потенціалу поліграфічних підприємств. Добре налагоджена робота щодо збирання та оброблення інформації, вибору основних абсолютних та відносних фінансово-економічних показників, вибору та застосування методів фінансового аналізу для оцінювання фінансово-економічних показників сприятиме як формуванню обґрунтованих висновків про ефективність діяльності КП «Миколаївська обласна друкарня», так і побудові дієвої системи управління його економічним розвитком. Використання як традиційних показників рівня прибутковості КП «Миколаївська обласна друкарня», так і визначальних показників зовнішньої та внутрішньої діяльності поліграфічних підприємств (фінансові можливості розширення зв'язків з клієнтами, обсяг ринку та частка у цільовому сегменті, фінансові можливості функціонування процесу виробництва та реалізації продукції, впровадження інноваційних процесів, тощо) виступатиме забезпечувальною складовою формування системи управління фінансовими ресурсами як невід'ємної частини загальної стратегії КП «Миколаївська обласна друкарня».

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Александрова М.М., Кірейцев Г.Г., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит: в 2 ч.: навч.-метод. пос. Житомир: ЖІТІ, 2002. 200 с.
2. Афанасьєв М.В., Гончаров А.Б. Економіка підприємства: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / за ред. М.В. Афанасьєва. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. 410 с.
3. Большой бухгалтерский словарь / под ред. А.Н. Азрылиана. Москва: Институт новой экономики, 1999. 574 с.
4. Крисюк В.І., Дякон В.М., Демченко Т.А. та ін. Бухгалтерський облік із використанням комп'ютерних технологій: на прикладі програми «1С: Бухгалтерія 7.7 для України» (Практикум). Київ: видавництво Європейського університету, 2006. 173 с.
5. Захожай В.Б., Базась М.Ф., Матюха М.М., Базась В.М. Бухгалтерський облік у галузях економіки: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В.Б. Захожая, М.Ф. Базася. Київ: МАУП, 2005. 968 с.
6. Лисюк О.М., Михайлова Т.П., Чаукіс Ю.Д. Бухгалтерський облік: основи теорії і практики. Донецьк, 2003. 443 с.
7. Бухгалтерський словник / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир, 2001. 224 с.
8. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2002.

REFERENCES:

1. Alexandrova M.M., Kyiretsev G.G., Maslov S.O. Money. Finances. Credit: in 2 parts: 2002. Teaching. Method. Pos Zh.: LIFE. p. 200 (in Ukrainian).
2. Afanasyev M.V., Goncharov A.B. (2003) Enterprise economy: Educational methodical manual for independent study of discipline / by editorship M.V. Afanasyeva. Kh.: VD "INZHEK". p. 410 (in Ukrainian).
3. Large accounting dictionary(1999) / ed. A.N. Azryliyana. M.: Institute new economy. p. 574 (in Russian).
4. Krisyuk V.I., Diacon V.M., Demchenko T.A. and others. (2006). Computational accounting: On the example of the program "1C: 7.7 for Ukraine" (Practice): Publishing House of the European University. p. 173.
5. Zakhozay V.B., Bazas M.F., Matyukha M.M., Bash V.M.; ed. V.B. Zakhozha, M.F. Bash (2005) Accounting in the field of economics: A textbook for the studio. higher tutor hall. K.: MAUP. p. 968.
6. Lysiuk O.M., Mikhailova TP, Chaukis Yu.D. (2003) Accounting: The Fundamentals of Theory and Practice. Donetsk. p. 443.
7. Ed. F.F. Butintska (2001) Accounting Dictionary. Zhytomyr. p. 224.
8. Ed. F.F. Button (2002) Accounting financial accounting: Textbook for students of higher education Educational institutions. Zhytomyr: PE "Ruta".

Har'kava V.F.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economics
and Information Security,
Pylyp Orlyk International Classical University

Mikhailova I.M.

Student,
Pylyp Orlyk International Classical University

**WAYS TO IMPROVE ACCOUNTING AND ANALYSIS
OF THE FINANCIAL RESULTS OF MYKOLAIV REGIONAL PRINTING HOUSE**

In a market economy, profit is: the main objective of entrepreneurial activity; the basis of economic development of the state; criterion of efficiency of financial and economic responsibility; the main internal source for the formation of financial resources that ensure the development of the enterprise; the main source of growth of the market value of the enterprise; an important source of meeting the social needs of society; the main protective mechanism against the threat of bankruptcy of the enterprise. Therefore, the main mechanism of the threat of bankruptcy of an enterprise is the timely accounting and analysis of financial results.

The distribution of profit has an impact on the processes in the financial and economic activities of the Municipal Enterprise "Mykolaiv Regional Printing House". In modern conditions, the right to identify a system for distributing profits belongs to the administration of Mykolaiv Regional Printing House, which defines the principles of corporate governance. One of the main directions of improving the use of capital of an enterprise is, first of all, ensuring the maximum amount of attraction of own financial resources at the expense of internal sources: net profit and depreciation charges.

Using as traditional indicators of profitability level of Mykolaiv Regional Printing House, as well as defining indicators of the external and internal activities of printing companies (financial opportunities for expanding customer relationships, market volume, and share in the target segment, financial opportunities for the functioning of the production and sales of products, implementation of innovative processes, etc.) will act as a providing component for the formation of the financial resources management system as an integral part of the general strategy of Mykolaiv Regional Printing House.